

Som aquí, sumant voluntats

#sompacticipaciol6

Jornada d'associacionisme i voluntariat

Resum de la jornada 27 d'octubre de 2016

Jornada promoguda per:

Amb el suport de :

Benvinguda.....	3
Taula 1: La realitat associativa al descobert	4
Taula 2: Compromesos amb la participació	7
Taula 3: El valor de les aliances	10
Cloenda	12

Benvinguda

Miquel Aragón, director del CAB i conductor de la jornada; i Montserrat Morera, presidenta del CAB

Montserrat Morera, presidenta del [CAB](#), va donar la benvinguda a les persones assistents a la jornada. En el seu discurs posava de relleu que l'associacionisme i el voluntariat sempre han manifestat valors com la solidaritat i el compromís. També va destacar que el teixit associatiu es troba actualment immers en la societat per transformar el món des de dins i les associacions tenen un protagonisme clau en els greus problemes socials que patim, amb un paper decisiu en la defensa dels drets més bàsics. Per assolir-ho, va indicar que aquestes no han de perdre dos valors: Sentit crític i llibertat. Ser crítics amb l'entorn i donar solucions i la llibertat que dóna el fet de poder anar més enllà del compartir i treballar pel bé comú. Per finalitzar, va manifestar que aquesta és una jornada que permet seguir sumant voluntats, participació i aliances per a futures edicions.

Miquel Aragón, director del [CAB](#) i conductor de la jornada, va explicar la dinàmica de la sessió i va assenyalar la voluntat d'aquest acte com un espai de discussió i construcció de coses conjuntes.

Taula 1: La realitat associativa al descobert

Xavier Quinquillà, director de la Fundació Orfeó Lleidatà; Xavier Martí, president de l'Associació Hàbitats; i Ferran Busquets, director de la Fundació Arrels.

El moderador, Oriol Toro, director de [Xarxanet](#) i responsable de projectes de la [Fundació Pere Tarrés](#), va formular dues preguntes als ponents:

- A casa vostra qui i quan es va plantejar que calia eixamplar la base social de l'entitat? Per què ho va fer? Quin va ser el detonant?
- Un cop presa la decisió, per on vàreu començar? Quin és el secret per captar i implicar a la gent?

Xavier Quinquillà, director de la [Fundació Orfeó Lleidatà](#) va explicar que el plantejament d'eixamplar la base social es va prendre per necessitat, quan la situació era complicada. Va recordar com als anys 80 el sector associatiu, i en concret el cultural, va viure una gran crisi. En aquells moments existien dos universos diferents: el social (altament professionalitzat i en convivència amb el voluntariat) i el cultural (manca de projecte, de professionalització i sense lideratges) on la gestió es portava des de l'Administració i on només es va delegar al teixit cultural la cultura de base, que genera i generava limitacions. En aquell punt, on l'activitat de l'[Orfeó Lleidatà](#) era la coral i una petita escola de música, calia "renovar-se o morir". A partir dels anys 90, l'entitat es va plantejar quin rol havia de tenir i què podia oferir a una societat que estava canviant. D'aquí van anar sorgint projectes nous amb la música com a eix central que els han permès ampliar la base social.

Aquests canvis no han estat fàcils perquè el rol de la junta directiva, amb la creació posterior de la fundació, va haver de canviar d'una missió executiva a una que en l'actualitat li atribueix el poder de supervisar i salvaguardar que les decisions de l'assemblea es compleixin (han mantingut l'associació de forma que es manté la funció dels associats i, de forma indirecta, l'assemblea segueix sent sobirana respecte el dia a dia de la fundació). Però tothom s'ha reconfigurat gràcies a l'equilibri entre la tradició, basada en el voluntariat, i la confiança en un grup de professionals que tirin endavant el projecte amb garanties.

Quinquilà va posar en relleu que amb les noves activitats han potenciat la cultura com a eina de cohesió i transformació social. Considera que aquest és un element que encara té molt recorregut i és ara que des de l'àmbit social es comença a visualitzar la seva potencialitat. Aquests projectes i iniciatives fan que la societat et visualitzi com un agent social de primer ordre i aquest fet et permet tenir força, també, econòmicament.

Xavier Martí, president de l'[Associació Hàbitats](#), va explicar com la xifra de persones associades ha anat baixant (unes 120), però en canvi la de persones voluntàries ha augmentat de forma exponencial (al voltant de 2.800) gràcies al projecte estrella de l'entitat, el [Projecte Rius](#). En aquest sentit, va assenyalar que creu que aquesta és una tendència que també passa a la societat, on la gent cada vegada s'implica menys en gestionar o interessar-se pel lloc on viu.

Aquest augment del voluntariat es deu principalment a les sortides formatives que fan arreu de Catalunya en col·laboració amb les entitats mediambientals locals, així com els convenis amb administracions locals i les visites dels centres educatius.

Ferran Busquets, director d'[Arrels Fundació](#), va posar en relleu que l'ampliació de la base de persones associades i donants ha estat una aposta del Patronat des del primer moment. En aquest sentit, va destacar que a finals del 2015 l'organització comptava amb unes 4.300 persones associades i donants, les quals aportaven el 66% dels ingressos de la fundació, una xifra molt atípica en el món de les fundacions.

En concret, va assenyalar que aconseguir aquestes xifres ha estat possible gràcies a:

- Una aposta clara per la sensibilització permanent. Des dels inicis la fundació ha tingut en el seu ADN una triple missió: atenció a les persones, sensibilització i la incidència i la denúncia política.
- La fàcil associació entre pobresa i sensellarisme. Tal i com li passa a Càritas, aquesta situació ha facilitat l'entrada de donatius privats i,

d'aquesta forma, tenir una forta autonomia financera respecte les administracions públiques.

- Comptar amb un Departament de Comunicació i Incidència dotat amb un pressupost anual de 250.000€ però amb un retorn d'1'8M€. Des d'aquest departament no es fan campanyes de captació, es fan campanyes de sensibilització.

Taula 2: Compromesos amb la participació

Alfons Tiñena, moderador de la taula; Oriol Hosta, president de Lluïsos de Gràcia; Xavier Loza, director de la Fundació La Vinya; i Alba Pedrós, responsable de voluntariat de la Fundació Marianao.

El moderador, Alfons Tiñena, vocal de [Lluïsos d'Horta](#), va formular dues preguntes als ponents:

- Com us vàreu arremangar per a fer que tothom sentís que era part de l'entitat i s'hi volgués mantenir vinculat? És fruit d'una tradició de presidències? Arrenca d'algú concret?
- Com manteniu any rere any l'esperit fundacional contaminant-lo d'innovacions actuals? Com ho feu per a què no se us desinfla o per a què no mori d'èxit?

Alba Pedrós, responsable de voluntariat de la [Fundació Marianao](#) va explicar que la participació forma part de l'ADN de l'entitat. Aquesta va néixer de l'organització dels joves per recuperar els espais del barri i de la ciutat. Aquests joves es van responsabilitzar del que l'Ajuntament no estava fent i van ocupar un espai.

Des de l'inici són una entitat comunitària on apoderar les persones en risc i potenciar la participació és cosa de totes les persones que la integren. En aquest sentit, va posar de manifest que la participació i els processos participatius estan presents a totes les

iniciatives i es potencia l'autogestió. Aquest fet dóna lideratge a les persones presents en cada projecte.

Pedrós també va destacar que per potenciar la participació interna és important saber què està passant en cada projecte de l'entitat, doncs genera sentiment de pertinença. Per tal de facilitar aquests espais de comunicació interna, explica que es va crear el "MariaNews", un butlletí intern on cada àrea de l'entitat té una persona que fa de corresponsal i informa de cada projecte i secció.

Xavier Loza, director de la [Fundació La Vinya](#), va posar en relleu que l'organització és una entitat de voluntariat, amb un equip tècnic compost per 200 persones voluntàries i 14 persones remunerades. Per a què això funcioni, i tothom s'estimi l'entitat, la gestió s'ha de basar en la confiança que es dóna als equips. Aquesta confiança és la que permet difuminar les barreres i teixir les relacions comunitàries. A tall d'exemple, va explicar com la fundació compta amb dos bancs d'aliments i cada banc funciona de forma diferent, segons els criteris dels equips de voluntariat que els gestionen.

Loza també va posar de manifest que des de la [Fundació La Vinya](#) estan convençuts que poden transformar el barri i aquest convenciment és el que fa possible la tasca que desenvolupen i la que els dóna força per continuar-la.

Finalment, Loza va assenyalar que la participació sempre es pot millorar. Per aquesta raó, un cop al mes es troben els responsables de tots els projectes per fer pinya i crear iniciatives conjuntes.

Oriol Hosta, president de [Lluïsos de Gràcia](#), va explicar com des de l'entitat tenen la missió d'educar en el lleure infantil i juvenil i en els valors humans. Aquest fet fa que el 50% de les persones associades siguin menors de 30 anys, la qual cosa dóna energia i potència. De fet, sempre hi ha la voluntat de fer les activitats per a un públic infantil, doncs afirma que és la forma de despertar en ells el sentiment de pertinença i que aquest perduri en el temps.

[Lluïsos de Gràcia](#) compta amb 17 seccions diferents independents econòmicament i 1.300 de persones associades, de les quals 200 són voluntariat dirigent. Per generar sentiment de pertinença a l'entitat, reforcen la idea del "Tots som Lluïsos". Així mateix, fan conscients a les seccions que gràcies a unes i altres poden estar on estan, són complementàries, i miren de mantenir aquesta idea viva. A més a més, un cop al mes fan les juntes de les seccions. Hosta va destacar que aquesta trobada els permet

compartir i saber què fa cadascuna de les seccions, debatre qüestions organitzatives i generar espais de participació.

Un dels elements que també va posar de manifest Oriol Hosta és el fet de no tenir resolt la responsabilitat del traspàs de la junta, doncs quan van accedir a aquesta es van proposar trobar dues persones noves que volguessin prendre el relleu un cop finalitzé el mandat. En canvi, la participació de les dones com a associades i en els òrgans de govern de [Lluïsos de Gràcia](#) és un tema que han perseguit i assolit. Actualment el 50% de les persones dirigents i associades són dones.

Taula 3: El valor de les aliances

Francina Alsina, presidenta de la Federació Catalana de Voluntariat Social; Núria Martínez, vicepresidenta del MCECC; i Salvador Casals, president de la Federació d'Ateneus de Catalunya

El moderador, Albert Francolí, coordinador territorial de la [Federació Catalana de Voluntariat Social](#), va formular dues preguntes als ponents:

- En la vostra federació com ho feu per a què les entitats del territori sentin el vincle de pertinença i proximitat amb vosaltres? Com les motiveu?
- Com establiu contacte amb altres federacions germanes? Ho planifiqueu? Preneu la iniciativa ?

Salvador Casals, president de la [Federació d'Ateneus de Catalunya](#), va posar en relleu que, encara que el concepte d'aliances és bastant nou, l'entitat en si és tota una aliança. En aquest sentit, va afegir que les aliances són imprescindibles i qualsevol entitat hauria de tenir l'obligació d'establir-ne amb altres organitzacions per buscar fora de la seva zona de confort elements de cooperació que no els hi són propis.

Per a Casals les aliances aporten coneixement i formació, dos elements molt importants per a les entitats. Aquestes han d'aprendre contínuament i això ho poden aconseguir entrant en contacte amb altres sectors. També va destacar que des del sector cultural s'han d'engegar projectes socials de la mà dels que entenen del sector.

Núria Martínez, vicepresidenta del [MCECC](#), va explicar que l'entitat està formada per 182 centres d'esplais arreu de tot Catalunya. Això els permet conèixer les particularitats de cada zona i, a la vegada, els apropa a aquesta realitat. D'aquesta forma, va afirmar que l'element més important per a ells a l'hora de crear aliances és la presència al territori i el fet de proporcionar a les entitats federades qualsevol espai per treballar en xarxa i interactuar. Així mateix, el fet d'organitzar trobades de monitors i d'infants els ajuda a ampliar el sentiment de pertinença i que els diferents esplais se sentin part del projecte [MCECC](#) i no només del seu espai o territori.

Pel que fa a les aliances amb altres organitzacions, Martínez va indicar que la clau està en no tancar-se en un mateix i estar atent a tot el que passa al nostre exterior. També va assenyalar que les aliances a nivell local són més senzilles, però quan representes un moviment d'àmbit català a vegades aquesta perspectiva es perd. Així mateix, el fet de formar part d'una entitat com la Fundació Pere Tarrés fa que aquestes relacions i aliances siguin funcions que a vegades quedin delegades.

Francina Alsina, presidenta de la [Federació Catalana de Voluntariat Social](#), va posar en relleu que una federació ha d'estar al servei de les seves entitats i, per tant, s'ha de conèixer quines són les demandes i necessitats de cada lloc. Espais com les reunions mensuals als diferents territoris, l'elaboració conjunta de materials útils pel sector o projectes com el "[Ben a prop teu](#)" esdevenen molt valuosos.

Alsina també va destacar la importància de formar part d'institucions com la Taula del Tercer Sector Social o el CAB per poder fomentar les sinergies entre diferents entitats i, a la vegada, fomentar allò que veiem i que creiem que podem trobar un punt de treball conjunt i arribar més lluny. Un exemple d'aquesta col·laboració són els Premis Ateneus en col·laboració amb la Federació d'Ateneus de Catalunya.

Cloenda

Miquel Aragón, director del [CAB](#), va tancar la jornada amb 5 idees a mode de conclusió:

1. Avui hem compartit tot un seguit d'experiències i reptes que segur que ens ajuden a tots i totes a seguir endavant en els nostres projectes . Gràcies a tots els que hi heu participat
2. Hem iniciat la jornada des dels sectors cultural, social i educatiu. I hem constatat al llarg de la sessió que som transversals ja que han sortit experiències relacionades amb el sector esportiu, de la salut, etc...
3. Si fem un repàs de les paraules que han sortit en el debat podem afirmar que els nostres són projectes que poden engrescar:
 - Implicació
 - Esperança
 - Transformació
 - Restar oberts
4. Hem iniciat el debat dient “renovar-se o morir” i acabem afirmant que “sols morim”.
5. Gràcies per participar a somparticipació16, ens veiem a somparticipació17.